

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת גלעד קריב

5755/25/פ

הצעת חוק טיפול בחולי נפש (תיקון – קביעת מועד למתן חוות דעת פסיכיאטרית), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 15 בחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א–1991¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 15(ג), האמור בו יסומן כפסקה (1) ואחריה יבוא :
- "(2) חוות דעת פסיכיאטרית כאמור בפסקה (1), תוגש לבית המשפט בתוך שבוע מהמועד שבו ציווה בית המשפט כי הנאשם יובא לבדיקה פסיכיאטרית כאמור באותה פסקה."
2. תיקון סעיף 16 בחוק העיקרי, האמור בו יסומן כפסקה (1) ואחריה יבוא :
- "(2) חוות דעת פסיכיאטרית כאמור בפסקה (1), תוגש לבית המשפט בתוך שבוע מהמועד שבו ציווה בית המשפט כי העצור יובא לבדיקה פסיכיאטרית כאמור באותה פסקה."

דברי הסבר

חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א–1991 (להלן – החוק), קובע, בין היתר, הוראות לעניין אשפוז חולי נפש והטיפול בהם. בסעיף 15 לחוק נקבעו הוראות לעניין אשפוז או טיפול מרפאתי של נאשם על פי צו בית משפט. על פי סעיף זה, אם בית המשפט סבור כי נאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת היותו חולה במחלת נפש, הוא רשאי לצוות שהנאשם יאושפז בבית חולים או יקבל טיפול מרפאתי. לעניין זה נקבע כי בית המשפט לא ייתן צו כאמור אלא לאחר קבלת חוות דעת פסיכיאטרית. הוראות דומות נקבעו בסעיף 16 לחוק לגבי אשפוז עצור. ואולם, החוק הקיים אינו קוצב זמן למתן חוות דעת כזו, ובפועל רבים המקרים שבהם ניתנת חוות דעת פסיכיאטרית לאחר זמן רב כך שהיא אינה רלוונטית להליך הפלילי המתקיים או שבשל אי-נתינתה מוארך המעצר, במקום לטפל בנאשם הזקוק לטיפול במסגרת מתאימה. במקרים אחרים אף לא ניתנת חוות דעת כלל, בניגוד לחוק.

מצב זה פוגע קשות במתמודדי הנפש ובהליך הפלילי. חוות הדעת קריטית לקבלת החלטות מושכלות,

¹ ס"ח התשנ"א, עמ' 58.

והמשך ההליך ללא חוות דעת מוביל להחלטות שגויות ולפגיעה בזכויות מתמודד הנפש, העצור או הנאשם. לפיכך, מוצע לקבוע כי על הפסיכיאטר המחוזי להגיש לבית המשפט חוות דעת בתוך שבוע ימים מהיום שבו ציווה בית המשפט כי הנאשם יובא לבדיקה פסיכיאטרית.

התיקון המוצע נועד להבטיח את ההגנה על זכויותיהם של מתמודדי נפש, הנמצאים בשולי החברה וזקוקים להגנה מיוחדת במעצר או בהעמדה לדין ולהבטיח כי ההליך המשפטי המתקיים בעניינם יתבסס על מידע רלוונטי ועדכני.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מיכל מרים וולדיגר וקבוצת חברי הכנסת (פ/5569/25) ועל ידי חברת הכנסת מירב בן ארי (פ/5634/25).

הצעת החוק זהה לפ/5634/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)